

แบบฟอร์มโครงการทางสังคม

[รายวิชา SOM2207 การจัดการโครงการทางสังคม] แขนงวิชาการจัดการพัฒนาสังคม
ภาคสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Social Work Project

1. ชื่อโครงการ: เพิ่มรายได้ลดผักตบชวาคลองสะอาด

2. หลักการและเหตุผล (ความสำคัญของโครงการ)

โครงการ เพิ่มรายได้ลดผักตบชวาคลองสะอาด อยู่ภายใต้รายวิชา SOM2207 การจัดการโครงการทางสังคม โดยมีรองศาสตราจารย์ดร.กุสิทธิ์ ภูคำชะโนด เป็นอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรการจัดการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม ภาคสังคมศาสตร์ คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ต้นผักตบชวาวัชพืชที่เป็นปัญหาที่ชาวบ้านริมคลองต้องพบเจอ ความเดือดร้อนจากผักตบชวาทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการสัญจรทางน้ำทำให้การไหลของน้ำช้าลงกว่าปกติ เพราะผักตบเป็นวัชพืชที่ทนได้ทุกสภาวะและอยู่รวมกันเป็นก้อนกลุ่มขนาดใหญ่เมื่อฝนตกหนักทำให้ระบายไม่ทันจนน้ำล้นตลิ่งไหลเข้าท่วมบ้านเรือนริมคลอง

การแปรรูปผักตบชวาเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผักตบชวาทำให้ชาวบ้านได้รายได้เพราะเป็นวัสดุจากธรรมชาติ หาได้จากแหล่งน้ำต่างๆ หรือริมคลอง ผักตบชวาเป็น green crafts หรือผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่ เป็นการเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมมาใช้และปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัยทำให้มีตลาดที่ทันสมัย และยังเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพราะ ผักตบชวาเจริญเติบโตง่ายและโตเร็วหากไม่นำผักตบชวาไปปล่อยทิ้งก็จะกลายเป็นแค่กวัชพืชธรรมดา

ดังนั้นสรุปความได้ว่า ผักตบชวาไม่ใช่แค่ขยะวัชพืช การแปรรูปผักตบชวา รักษาสิ่งแวดล้อมต่อยอดให้มีมูลค่า ผักตบชวาสามารถใช้ได้เกือบทุกส่วน และที่สำคัญที่สุด พบว่าในส่วนของลำต้นผักตบชวาประกอบด้วยเส้นใยยาวจำนวนมากเพื่อเป็นการสร้างมูลค่า และพัฒนาวัตกรรมด้านเทคโนโลยี จึงมีแนวคิดในการนำผักตบชวามาพัฒนาสู่ผลิตภัณฑ์ใหม่ด้วยนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ ผักตบชวานำมาแปรรูปเป็นเครื่องใช้ต่างๆอย่างการจักสาน กระเป๋า เสื้อ หรือ กระถาง ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้า หากมีสินค้าหลากหลายก็จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว และยังเป็นการพัฒนาชุมชน ทำให้ผักตบชวาในลำคลองลดลง และลดปัญหาไหลช้าของการระบายน้ำหรือประตูลดน้ำทำให้การสัญจรทางเรือดีขึ้นอีกด้วย และยังเป็นการส่งเสริมทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีอาชีพเสริมเพื่อเสริมรายได้ในชุมชน และครัวเรือน

3. วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ผักตบมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทำให้ชาวบ้านมีรายได้จากผักตบชวา
- นำผักตบชวานำมาแปรรูปเพื่อเพิ่มภูมิปัญญาดั้งเดิมให้ทันสมัยขึ้นตามยุคสมัยใหม่
- ลดปัญหาการจราจรทางน้ำ

4. ขอบเขตการทำงาน

4.1 ด้านพื้นที่

- วิชาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา 47 หมู่ 6, ตำบลไทรงาม อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม, 73130 73130

4.2 ด้านเนื้อหา

- ผักตบชวาเป็นพื้นที่เจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว จากเดิมที่เป็นพืชสวยงาม กลายเป็นพืชที่สร้างความเดือดร้อนในแม่น้ำลำคลองปัญหาการแพร่ระบาดของผักตบชวาซึ่งเป็นวัชพืชน้ำเป็นปัญหาที่มีมาในประเทศไทยเป็นระยะเวลายาวนาน ตามประวัติดั้งเดิมของผักตบชวาระบุว่า ถูกนำเข้ามาจากเกาะชวาเมื่อปี 2444 เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสประเทศอินโดนีเซีย หลังจากนั้นจึงเริ่มมีการแพร่พันธุ์จนต้องเอาไปปล่อยในแม่น้ำลำคลองต่างๆ ผักตบชวาเป็นวัชพืชน้ำ ที่สามารถพบได้ตามริมน้ำทั่วไปสามารถขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบและเป็นมลพิษทางการกำจัดผักตบชวา อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมคือ “การแปรรูปผักตบชวา” การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆจากผักตบชวา เพื่อเพิ่มทางเลือกที่ หลากหลายให้แก่กลุ่มผู้บริโภค เช่นการทำปุ๋ยหมัก กระเป๋าสานจากผักตบชวา การนำเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมมาปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา เป็นวัสดุจากธรรมชาติและมีอยู่ในท้องถิ่นผักตบชวาที่เป็นวัชพืชไร้ค่าเหล่านี้ สามารถหยิบมาแปรรูปให้มีราคาและคุณค่าซึ่งเป็นอาชีพเสริมทำให้คนในชุมชนมีรายได้ นอกจากนี้กลุ่มหัตถกรรมผักตบชวา ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ของบุคคล กลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ที่สนใจ เพื่อจะได้สืบทอดภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป โดยมีการ ดำเนินการออกแบบและพัฒนาฝีมือมาโดยต่อเนื่อง ในด้านรูปทรงต่าง ๆ เช่นกระเป๋าคัดกรองน้ำ แจกันกลองใส่ของ และมีการ พัฒนาลวดลายต่าง ๆ โดยทางกลุ่มจักสานผักตบชวาก็มีความต้องการทางการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ เพื่อทำให้เกิดความ น่าสนใจมากยิ่งขึ้นและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ สร้างรายเสริมในชุมชนหรือทำเป็นอาชีพหลักได้ การทำเครื่องจักสานจากผักตบชวาเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหนึ่งของชาวบางเลนจ.นครปฐม และเป็นการลดประชากรของผักตบชวาในกลุ่มแม่น้ำท่าจีนได้มากนอกจากนี้คนที่มีความอายุน้อยไม่ได้ศึกษาต่อและที่ว่างจากทำงานหลัก ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนน้อย จึงเริ่มสนใจและมาเรียนรู้เป็นช่างจักสาน และนิยมทำเป็นอาชีพเสริมมากกว่าที่จะมาฝึกเรียนให้เป็นอาชีพหลักซึ่งปัจจัยเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบทำให้ขาดช่างจักสานรุ่นใหม่ ดังนั้นการที่อยากให้ภูมิปัญญาด้านจักสานดำรงอยู่และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมสังคมทุกภาคส่วนควรมีความมุ่งมั่นที่จะร่วมกันอนุรักษ์ส่งเสริมอย่างจริงจังและให้คงอยู่สืบต่อไป

-กลุ่มชาวบ้าน : สอนทำประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาเพื่อต่อยอดและเสริมรายได้ในครัวเรือน

-กลุ่มวิชาหกิจชุมชน : เพื่อให้มีรายในชุมชนทำให้เป็นที่รู้จักดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาชุมชนและสร้างอาชีพจากผักตบชวา

4.3 ด้านการดำเนินงาน

4.3.1 ชั้นเตรียมงาน

- ประชุมเพื่อเสนอหัวข้อโครงการ
- เขียนร่างโครงการเพื่อเสนออนุมัติจากอาจารย์
- ประสานงานการลงพื้นที่กับพนักงานที่ปรึกษา
- นัดหมายการลงพื้นที่

4.3.2 ชั้นดำเนินงาน

- พูดคุย/สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการแปรรูปผักตบชวา
- ถ่ายรูป, รวบรวมข้อมูลจากชาวบ้านในชุมชน
- ลงประชาสัมพันธ์ ตามช่องทางการสื่อสาร Facebook Instagram Tiktok Youtube

4.3.3 ชั้นสรุปงาน

- การทำคลิปวิดีโอเพื่อโปรโมท เพื่อดึงดูดให้คนสนใจและต้องการสนใจสินค้า
 - การจัดทำรายงาน ในรูปแบบการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีทางโซเชียลมีเดีย
- เพื่อให้ชุมชนเป็นที่รู้จักในยุคสมัยใหม่ ดึงดูดผู้คน ทำให้รู้จักการจักสานจากผักตบชวา

5. กลุ่มเป้าหมาย

- ชาวบ้านในชุมชนและนักท่องเที่ยวเพื่อให้ชาวบ้านตระหนักถึงประโยชน์ของผักตบชวา
- กลุ่มนักท่องเที่ยวและคอนเทนต์ครีเอเตอร์

6. ระยะเวลาในการดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินงาน				
	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย
วางแผนออกแบบโครงการ	19 กรกฎาคม 2567				
พูดคุย/สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการแปรรูปผักตบชวา	25 กรกฎาคม 2567				
การทำคลิปวิดีโอเพื่อโปรโมท เพื่อดึงดูดให้คนสนใจและ ต้องการสนใจสินค้า		8 สิงหาคม 2567			
ลงประชาสัมพันธ์ ตามช่องทางการสื่อสาร Facebook Instagram Tiktok Youtube		19 สิงหาคม 2567			
สรุปผล		25 สิงหาคม 2567			

7. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลผลิต

- ผู้คนให้ความสนใจกับโครงการ “เพิ่มรายได้ลดฝักตบชวาคลองสะอาด”

7.2 ผลลัพธ์

- มีผู้สนใจและต้องการซื้อสินค้าทั้งยังสนใจศึกษาการจักสานฝักตบชวาในโครงการ “เพิ่มรายได้ลดฝักตบชวาคลองสะอาด” เป็นอย่างมาก

7.3 ผลกระทบ

- ชาวบ้านในพื้นที่ในเขตนครปฐมสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงและลดปัญหาการระบาดของฝักตบชวาในลำคลองได้อีกด้วย

8. งบประมาณโครงการ

รายการ	อัตรา (จำแนกรายละเอียด)	งบประมาณ (บาท)
งบประมาณ		
(1) ค่าตอบแทน	-	-
(2) ค่าใช้สอย	ค่ารถไป-กลับของโครงการ3คน (คนละ 130)	390
(3) ค่าวัสดุ	-	-
	รวม	390

9. การติดตามโครงการ

- มีการติดตามและลงประชาสัมพันธ์อยู่เรื่อยๆ และได้จัดทำโครงการตามเวลาที่ได้กำหนดไว้ได้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดผลลัพธ์เป็นอย่างดี

- มีการสัมภาษณ์ผู้นำ / กลุ่มวิสาหกิจชุมชน / ประชาชนในชุมชน
- มีการได้รับ comment จากสังคมออนไลน์ และชาวบ้านในชุมชนบางเลน

10. ความเสี่ยงและปัญหาอุปสรรค

ความเสี่ยงและปัญหา	แนวทางแก้ไข
ผู้ผลิตสื่ออาจจะทำสื่อไม่ชัดเจนทำให้คนรับสารเข้าใจยาก	แนวทางแก้ไขเรียงลำดับเนื้อหาทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่าย
ผู้รับสารจะสามารถรับสื่อได้ทางเดียว (one-way Communication) จะไม่สามารถรับสื่อในรูปแบบนามธรรมได้	จัดทำสื่อออกมาในรูปแบบรูปธรรมให้ ผู้รับสารเกิดความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น
การผลิตสื่อไปยังผู้รับนั้น จะเป็นสิ่งที่เขาสนใจหรือไม่ ถ้าให้ความสำคัญกับความสนใจของผู้รับสารไม่เพียงพอก็มีโอกาสที่การผลิตสื่อจะล้มเหลว	ผลิตสื่อที่สามารถสร้างความเข้าใจให้กับผู้รับสาร ให้ผู้รับสารรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสื่อได้

11.11 ผู้รับผิดชอบโครงการ

11.11 หัวหน้าโครงการ

นางสาวกนกอร พลรบ 66123480058

11.2 ทีมงาน

1.นางสาวณัฐนิชา ทองศักดิ์ 66123480041

2.นางสาวสุภาพร อยู่สุข 66123480056

11.2 ผู้ร่วมทำ/ประสานงาน

1.นางสาวกนกอร พลรบ 66123480058

11.4 เบอร์โทรประสานงาน

- เบอร์ 0810306853 (หัวหน้าโครงการ)

12. ลายเซ็นหัวหน้าโครงการ

ลงชื่อ

(นางสาวกนกอร พชรบ)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ลงชื่อ

(รศ.ดร.ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด)

ที่ปรึกษาโครงการ / ผู้สอน